

Viite

Maatalous- ja kalastusneuvosto 26.5.2026 Brysselissä

Maatalous- ja kalastusneuvosto kokoontuu 26.5.2026 Brysselissä. Kokouksessa Suomea edustaa maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah.

Maatalous- ja kalastusneuvosto keskustelee kauppaan liittyvistä maatalouskysymyksistä. Suomi tukee komissiota meneillään olevien kauppasopimusneuvotteluprosessien pikaisessa loppuun saattamisessa.

Lisäksi maatalous- ja kalastusneuvosto keskustelee lannoitteiden saatavuudesta ja kohtuuhintaisuudesta EU:ssa. Komissio julkaisee 19.5. lannoitetoimintasuunnitelman, jonka se esittelee neuvostossa. Strategisten riippuvuuksien purkamisen näkökulmasta Suomi pitää tärkeänä EU:n lannoiteomavaraisuuden vahvistamista sekä kierrätyslannoitteiden että muiden lannoitteiden osalta. Keskeistä on vahvistaa EU:n oman lannoitetuotannon kilpailukykyä, huolehtia tuotteiden kohtuuhintaisuudesta sekä purkaa ravinnekierrätyksen esteitä.

Lisäksi Muut asiat -asiakohdassa Suomi tiedottaa Itävallan, Ranskan, Saksan, Italian, Latvian, Slovenian ja Ruotsin kanssa koskien EU:n metsästrategiaa ja kestävä metsänhoitoa.

Asialista:

MAATALOUS- JA KALASTUSNEUVOSTON KOKOUS BRYSELISSÄ 26.5.2026

Esityslistan hyväksyminen

(mahd.) A-kohtien hyväksyminen

a) Muiden kuin lainsäädäntöasioiden luettelo

b) Lainsäädäntöasioiden luettelo (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)

Muut kuin lainsäädäntöasiat

Kauppaan liittyvät maatalouskysymykset

Komission tiedotusasia

Keskustelu

Lannoitteiden saatavuus ja kohtuuhintaisuus EU:ssa – viljelijöiden tukeminen ja häiriönsietokykyisten elintarvikejärjestelmien edistäminen

Keskustelu

Muut asiat

EU:n metsästrategia ja kestävä metsänhoito – kriteerien ja indikaattorien päällekkäisyyttä sekä kynnsarvojen tai vaihteluvälien käyttöönottoa tulee välttää

Itävallan, Suomen, Ranskan, Saksan, Italian, Latvian, Slovenian ja Ruotsin tiedotusasia

Maa- ja metsätalousministeriö

Perusmuistio

EU/74/2026-MMM-93

Schulman Markus

15.5.2026

Kauppaan liittyvät maatalouskysymykset - maatalous- ja kalastusneuvoston keskustelu

Kokous

Maatalous- ja kalastusneuvoston kokous 26.5.2026

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Maatalous- ja kalastusneuvosto keskustelee 26.5.2026 kauppaan liittyvistä maatalouskysymyksistä. Maatalouden erityiskomitea valmisteli keskustelua kokouksessaan 4.5.2026.

Suomen kanta

Suomi tukee komissiota meneillään olevien kauppasopimusneuvotteluprosessien pikaisessa loppuun saattamisessa. Olemassa olevia sopimuksia tulisi hyödyntää mahdollisimman hyvin ja laajasti toimeenpanon ja aktiivisten vienninedistämistoimien kautta. On tärkeää, että sopimusten vaikutuksia EU:n omaan tuotantoon seurataan aktiivisesti.

Kaupalla ja kotimaisella tuotannolla on molemmilla tärkeä rooli ruokaturvan takaamisessa. Kaupalla on myös keskeinen rooli siinä, miten pystymme luomaan ympäristöllisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävästä ruokajärjestelmästä EU:n sisällä kuin globaalisti. Toimia, joilla vaikutetaan EU:n terveys- ja ympäristöstandardien soveltamiseen tuontituotteille tulisi arvioida tapauskohtaisesti.

Suomi näkee tärkeänä, että komissio seuraa Mercosur-sopimuksen mahdollisia vaikutuksia maatalousmarkkinoihin ja varautuu niihin (UJ 15/2025 vp).

Pääasiallinen sisältö

WTO:n maatalousneuvottelut

Maailman kauppajärjestön (WTO) ministerikokous järjestettiin 26.–29.3.2026 Yaundéssa Kamerunissa. Kokouksen kannalta keskeistä olivat järjestön kriisi ja reformi, mutta maatalousaiheet olivat myös esillä.

Jo ministerikokouksen valmistelussa tunnustettiin laajasti, että kokoukselta ei odotettu maatalouden neuvottelukokonaisuudessa sisällöllisiä tuloksia, ja realistiset lopputulosta koskevat ehdotukset pyrkivät varmistamaan neuvottelujen jatkon kokouksen jälkeen. Valmisteluprosessissa käsiteltiin yhdeksän ehdotusta, joista realistisimmat toimivat pohjana puheenjohtajan kompromissiehdotukselle. Puheenjohtajan ehdotus ei saanut kaikkien jäsenten tukea, ja kokous päättyi ilman maataloutta koskevaa julkilausumaa.

Maatalouskomitean säännöllinen kokous, joka seuraa olemassa olevien sitoumusten toimeenpanoa, kokoontuu seuraavan kerran 27.–28.5. Säännöllisessä kokoonpanossa komitea on saavuttanut tuloksia vientikilpailua ja tariffikiintiöitä koskevien ilmoitusmenetelyjen selkeyttämisessä.

EU:n neuvotteluposition vahvuus maataloudessa perustuu keskeisesti maataloustukien painottumiseen vihreän laatikon kategoriaan. Muutokset tukipolitiikassa ja yhteisen maatalouspolitiikan reformisuunnitelmat ovatkin kauppakumppanien aktiivisen seurannan kohteena.

Toukokuun 2025 alussa WTO:lla järjestettiin retriitti kestävästä maataloudesta. Kestävä maatalous on keskeinen aihealue, vaikka sen konkretisoituminen neuvotteluaiheeksi on toistaiseksi jäänyt vähäiseksi. Kahdeksan WTO:n jäsentä, joiden joukossa Brasilia ja Australia, mutta myös Sveitsi ja Islanti ovat ehdottaneet työn jatkamista dialogina pinnalle nousseista (emerging) maatalouden kauppakysymyksistä.

EU:n ja Mercosur-ryhmän väliset vapaakauppaneuvottelut

EU:n ja Mercosur-ryhmän välillä saavutettiin poliittinen yhteisymmärrys vapaakauppasopimuksen kauppaoista jo kesällä 2019. Sopimuksen hyväksyminen ei kuitenkaan silloin edennyt. Osapuolet päätyivät neuvottelemaan erityisesti kestävästä kehitystä koskevasta lisäinstrumentista.

Joulukuussa 2024 osapuolet ilmoittivat päässeensä sopuun kauppasopimuksesta, joka koostuu vuoden 2019 tuloksesta sekä sen jälkeen neuvotelluista osista. Sopimuksen vuonna 2024 neuvotellut osat eivät juurikaan muuta aiemmin sovittuja myönnytyksiä markkinoillepääsyn osalta.

Saavutettu sopimus vapauttaa yli 90 prosenttia EU:n ja Mercosur-maiden välisestä kaupasta. Maatalouden tullinimikkeistä Mercosur vapauttaa 93 prosenttia 12 vuoden aikana. EU ei vapauta täysin maataloustuontia, vaan maatalouden herkkyydet huomioidaan tulli-kiintiöiden kautta. Sopimus pitää sisällään myös kattavan suojatoimimekanismin, joka koskee myös kiintiöiden alaisia tuotteita.

Neuvoteltu paketti sisältää uuden oikeudellisesti sitovan liitteen kestävästä kehityksen määräyksistä, jonka tärkeimpänä fokuksena on metsäkato. Siihen on kirjattu muun muassa velvoite pysäyttää metsäkato vuoteen 2030 mennessä sopimusosapuolten alueella. Sopimuksen riitojenratkaisu sisältää erityisesti Mercosurin toiveesta ns. tasapainottamismekanismin sellaisia tilanteita varten, joissa toisen jäsenen sopimusvelvoitteiden ulkopuolinen toimenpide on aiheuttanut sen kauppaetujen menettämisen tai mitätöitymisen.

Syyskuun alussa komissio antoi ehdotukset neuvoston päätöksiksi kumppanuussopimuksen (EMPA) tekemisestä ja allekirjoittamisesta sekä väliaikaisen (ITA) kauppasopimuksen tekemisestä ja allekirjoittamisesta MERCOSUR-ryhmän kanssa. Väliaikaista sopimusta koskeva päätös kattaa neuvottelun kokonaisuuden kauppaa ja investointeja koskevat osat, jotka eivät edellytä EU:ssa jäsenvaltioiden parlamenttien hyväksyntää. Väliaikainen sopimus korvautuu koko neuvottelukokonaisuuden kattavalla sopimuksella sen tultua hyväksytyksi. Lokakuussa komissio antoi ehdotuksen asetukseksi sopimuksen sisältämän kahdenvälisen suojalausekkeen toimeenpanosta. Asetus ei muuta suojalausekkeen sisältöä, mutta tarkentaa sen toimeenpanossa sovellettavia käytäntöjä.

Tammikuun 9. päivänä neuvosto teki päätöksen sopimusten allekirjoittamisesta ja väliaikaisesta soveltamisesta, ja osapuolet allekirjoittivat sopimuksen 17. tammikuuta. Euroopan parlamentti ei vielä hyväksynyt sopimusta, vaan päätti pyytää EU-tuomioistuimen lausuntoa sopimuksen yhteensopivuudesta perussopimusten kanssa. Komissio ryhtyi toimenpiteisiin sopimuksen soveltamiseksi väliaikaisesti. Väliaikainen soveltaminen alkoi 1.5.2026.

Suojalauseketta koskevan asetusehdotuksen sisältö tuotiin osaksi neuvoston päätöstä väliaikaisen kauppasopimuksen allekirjoittamisesta ja väliaikaisesta soveltamisesta. Tällä oli tarkoitus varmistaa, että EU pystyy ryhtymään tarvittaviin toimiin, vaikka varsinainen suojoitiasetus ei olisi vielä voimassa. Voimaantullessaan suojalausekkeet toimeenpaneva asetus korvasi allekirjoituspäätöksessä kuvatut toimet. Neuvosto hyväksyi suojoitiasetuksen maaliskuun alussa.

Yhdysvaltojen tullipolitiikka

Huhtikuun alussa 2025 Yhdysvallat ilmoitti ns. vastavuoroisten tullien asettamisesta kauppakumppaneilleen. EU:n vastavuoroisten tullien tasoksi kaavailtiin silloin 20 prosenttia. Päätöksen täysimääräistä soveltamista lykättiin kuitenkin neuvotteluja varten ja voimaan tuli maataloustuotteiden osalta vain 10 % tullitaso suosituimmuustullin lisäksi.

Heinäkuun lopulla EU ja USA pääsivät poliittiseen yhteisymmärrykseen maiden välisen kaupan ehdoista ja täysimääräiseltä kauppasodalta vältyttiin. Elokuussa EU ja USA julkaisivat puitesopimuksen sisältöä tarkentavan poliittisen lausuman.

Yhteislausuman mukaan USA tulee perimään EU-maista peräisin olevilta tuotteilta joi-tain poikkeuksia lukuun ottamatta 15 %:n yleistullin, johon sisältyy myös Yhdysvaltain normaali suosituimmuus- eli MFN-tulli. Tullitaso nousi siten huhtikuun alkuun verrattuna niissä tuotteissa, joissa aiemmin tullitaso oli alle 15 %.

EU puolestaan lupautui avaamaan markkinoitaan tietyille ei-herkille maataloustuotteille kuten pähkinöille, jalosteille, maitotuotteille, soijaöljylle, hedelmille ja vihanneksille sekä sianlihalle. Komission mukaan avaukset tapahtuisivat yleisesti tariffikiintiöiden kautta. Osapuolet sopivat työskentelevänsä ratkaistakseen pitkäaikaiset erimielisyytensä liittyen ei-tullimuotoisiin esteisiin maatalouselintarvike- ja maatalouskaupassa.

Elokuun lopulla komissio antoi ehdotukset sovittujen kauppamyönnytysten toimeenpanemiseksi kaupassa USA:n kanssa, johon sisältyvät tullien alennukset ja herkkiä maataloustuotteita koskevat tullikiintiöt. Asetusehdotuksia ei ole vielä hyväksytty.

EU-Yhdysvallat-yhteislausuman seurauksena EU on poistamassa tuontitullit Yhdysvalloista peräisin olevilta teollisuustuotteilta sekä valituilta maatalous- ja kalataloustuotteilta ja lisäksi muokkaamassa tullikiintiötä valituilta Yhdysvalloista peräisin olevilta maatalous- ja kalatuotteilta. Näiden ohella EU on suspendoinut tullit Yhdysvalloista peräisin olevilta hummerituotteilta.

USA:n korkeimman oikeuden ratkaisun seurauksena USA teki helmikuussa muutoksia aiemmin sovellettuihin tullitasoihin. Elintarvikkeita koskee yleisesti MFN-tullin lisäksi 10 %:n lisätulli.

Yhdysvallat on EU:n maatalousviennissä Yhdistyneen kuningaskunnan jälkeen toiseksi suurin vientimarkkina maataloustuotteille. Suomen viennin arvo on sektorilla noin 30 miljoonaa euroa.

EU:n ja Australian väliset vapaakauppaneuvottelut

Maaliskuussa 2026 EU ja Australia pääsivät sopuun vapaakauppasopimuksesta, joka poistaa noin 99 % tulleista viennissä Australiaan.

Markkinoillepääsy EU:lle herkissä maataloustuotteissa toteutetaan sopimuksessa asteittain kasvavien tariffikiintiöiden puitteissa. Kiintiöitä tuonnille avataan mmm. naudanhalle, lampaanlihalle, maitotuotteille, sokerille ja riisille.

Sopimukseen sisältyy suojalauseke, jonka perusteella EU voi ottaa käyttöön suojatointia, jos kotimaiselle tuotannolle aiheutuu tai uhka aiheutua vakavaa vahinkoa. Suojamekanismin toimeenpanosta säädetään erillisellä asetuksella.

Sopimukseen sisältyy myös kestäviä ruokajärjestelmiä ja eläinten hyvinvointia koskeva osa, jonka pohjalta osapuolet sitoutuvat yhteistyöhön eläinten hyvinvointia, ravitsemusta, ruokahävikkiä, ruokapetoksia, AMR-kysymyksiä, torjunta-aineita ja lannoitteita koskevilla kysymyksillä.

Muut kauppasopimukset

EU:n ja Indonesian väliset neuvottelut vapaakauppasopimuksesta saatiin päätökseen syyskuussa.

Tammikuun 27. päivänä 2026 EU ja Intia saivat päätökseen vapaakauppasopimusta koskevat neuvottelunsa. Maataloussektorilla keskeisiä herkkiä tuotteita, kuten naudanhäviö, kananliha, maitojauhe ja sokeri on jätetty kokonaan EU:n markkina-avausten ulkopuolelle. Neuvottelutuloksen yksityiskohdat odottavat vielä julkistusta. Maiden välille neuvotellaan myöhemmin erillinen maantieteellisiä merkintöjä koskeva sopimus.

Thaimaan keskeytyksessä olleet neuvottelut on myös aloitettu uudelleen. Neuvottelut ovat nyt hyvässä vauhdissa. Myös Filippiinien kanssa on aloitettu neuvottelut uudelleen. Tammikuussa 2025 sopimusneuvottelut Malesian kanssa käynnistettiin uudestaan. Neuvotteluissa on edistytty kohtuullisen ripeästi ja neljäs neuvottelukierros on tarkoitus järjestää kesällä 2026.

EU:n ja Chilen välisen sopimuksen päivittämisestä osapuolet pääsivät sopuun vuoden 2022 lopulla. Sopimus sisältää markkinoillepääsyn parannuksia maataloustuotteille. Osapuolet allekirjoittivat joulukuussa 2023 kehysopimuksen ja väliaikaisen kauppasopimuksen, joista jälkimmäinen tuli voimaan tammikuussa 2025.

Yli kymmenen vuotta väliaikaisesti sovellettu sopimus EU:n sekä Perun, Kolumbian ja Ecuadorin kanssa tuli hyväksytyksi syksyllä 2024, kun pitkäksi venynyt hyväksymisprosessi saatettiin päätökseen.

Syyskuun alussa komissio antoi ehdotukset Meksikon kanssa neuvotellun sopimuksen tekemisestä ja allekirjoittamisesta. Allekirjoitusta suunnitellaan toukokuun lopulle. Mercosur-sopimuksen tavoin sopimuksen kauppaosat sisältyvät erilliseen väliaikaisesti sovellettavaan sopimukseen.

Ukraina

Ukrainalle myönnetyt yksipuoliset, määräaikaiset tullietuudet (ATM) erääntyivät 6.6.2025, jolloin määräaikaiset edut korvautuivat DCFTA-sopimukseen (pitkälle menevät ja laaja-alaiset vapaakauppa-alueet) sisältyvillä etuuksilla. Komission antamalla toimeenpanoasetuksella säädettiin sopimukseen sisältyvien kiintiöiden käyttöönotosta ja hallinnasta ja mahdollistettiin kaupan jatkuminen. Sopimuksen perusteella annettavat edut olivat kuitenkin autonomisesti myönnettyjä etuuksia heikkommat.

EU ja Ukraina neuvottelivat DCFTA-sopimukseen sisältyvien tullialennusten laajentamisesta maiden välisessä kaupassa. Neuvotteluissa saavutettuun yhteisymmärrykseen perustuen komissio antoi päätösehdotuksen kauppasopimuksen sisältämien etuuksien päivittämiseksi. Muutokseen sisältyvien herkkien tuotteiden tullikiintiöitä kasvatetaan, mutta ne jäävät ATM-asetuksen etuja pienemmiksi. Esitykseen sisältyi kattava suojalauseke sekä vaatimus Ukrainalle tiettyjen EU:n tuotantostandardien täyttämisestä siirtymän jälkeen. Neuvosto hyväksyi päätöksen kauppasopimuksen päivittämisestä, joka astui voimaan lokakuussa 2025.

Komission tarkoituksena on ollut, että DCFTA-sopimuksen muutoksella Ukrainan toimijoille tarjotaan vakaa ja ennustettava EU-jäsenyyttä ennakoiva toimintaympäristö, joka huomioi EU:n viljelijöiden herkkyydet.

Toukokuussa 2024 EU päätti tuontitullien korottamisesta erälle venäläisille ja valkovenäläisille maataloustuotteille. Toimenpiteen tarkoituksena oli ehkäistä EU-markkinan epävakaus, estää Venäjän Ukrainalta varastaman viljan laitton vienti EU:hun ja estää Venäjää käyttämästä viljanviennistä saamia tuloja sodan rahoittamiseen. Tammikuussa 2025 komissio antoi ehdotuksen lisätulleista erälle maataloustuotteille ja tyyppilannoitteille, joiden tullit nousevat asteittain kolmen vuoden aikana. Tullien korotuksella vähennetään EU:n riippuvuutta tuonnista Venäjältä ja Valko-Venäjältä. Asetus tuli voimaan heinäkuun alussa. Komissio seuraa asetuksen vaikutuksia.

Kiinan polkumyyni- ja tasoitustullitutkinnat

Kesäkuussa 2024 Kiina ilmoitti EU:n sianlihaa ja muita syötäviä ruhonosia koskevan polkumyynitutkinnan avaamisesta. Tutkinnan perusteena oli Kiinan karjanhoitoyhdistyksen tekemä kanne. Polkumyynitutkinta oli tarkoitus saada päätökseen vuoden kuluttua sen aloittamisesta. Kiina ilmoitti kuitenkin kesäkuussa tutkinnan jatkumisesta joulukuun puoleen väliin saakka. Syyskuun alussa Kiina ilmoitti väliaikaisten polkumyynitullien asettamisesta sianlihan tuonnille EU:sta. Joulukuussa 2025 lopulliset tullit tulivat voimaan.

Elokuussa 2024 Kiina aloitti EU:n maitotaloustuotteita koskevan tasoitustullitutkinnan, joka koskee eräitä sekä EU-tason että kansallisen tason tukitoimia maitosektorille. Suomesta ei ole viety Kiinaan tutkinnan kohteena olevia tuotenimikkeitä. Sekä komissio että jäsenvaltiot toimittivat vastauksia tutkinnassa esitettyihin kysymyksiin. EU aloitti WTO:n riitojenratkaisumenettelyn mukaisen konsultaatioprosessin Kiinan aloittamista toimista, joihin ryhtymiselle se ei katso olevan laillisia perusteita. Joulukuussa 2026 Kiina asetti väliaikaiset tasoitustullit, ja lopullisista tulleista ilmoitettiin tammikuussa.

Joulukuussa 2024 Kiina ilmoitti myös naudanlihaa koskevasta suojatoimitutkinnasta, joka koskee kaikkia tuontimaita. Tammikuun alusta 2026 Kiina otti käyttöön suojatimet naudanlihan tuonnissa ja soveltaa nyt EU:sta tulevaan tuontiin tullikiintiöitä.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Maatalous- ja elintarvikejaosto (EU18) 19.5.2026
EU-ministerivaliokunta 22.5.2026

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 22.5.2026

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

-

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Neuvotteleva virkamies Markus Schulman, MMM/RO/EUKA, puh. 029 516 2475,
markus.schulman@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/74/2026

Liitteet -

Viite -

Maa- ja metsätalousministeriö

Perusmuistio

EU/74/2026-MMM-91

Berlin Titta

19.5.2026

Lannoitteiden saatavuus ja kohtuuhintaisuus EU:ssa - maatalous- ja kalastusneuvoston keskustelu

Kokous

Maatalous- ja kalastusneuvosto 26.5.2026

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Maatalous- ja kalastusneuvosto keskustelee kokouksessaan 26.5.2026 lannoitteiden saatavuudesta ja kohtuuhintaisuudesta EU:ssa. Keskustelu keskittyy viljelijöiden tukemiseen ja häiriönsietokykyisten elintarvikejärjestelmien edistämiseen. Keskustelua valmisteltiin maatalouden erityiskomiteassa 11.5.2026.

Suomen kanta

Komission tiedonannosta maatalouden ja ruoan visiosta on annettu E-kirje E 6/2025 vp, komission tiedonannosta RESourceEU-toimintasuunnitelmasta on annettu E-kirje E 10/2026 vp ja komission tiedonannosta kilpailukykyisen ja kestäväen EUn biotalouden strategiakehyksestä on annettu E-kirje E 14/2026 vp.

Suomi tukee pyrkimystä vähentää tuontiriippuvuutta kriittisten tuotantopanosten, erityisesti fossiilisen energian, lannoitteiden ja valkuaisrehuraaka-aineiden osalta. Suomi näkee tärkeänä ravinteiden kierrätyksen lisäämisen koko EU:n alueella. Tieteeseen, tutkimukseen, teknologiaan, neuvontapalveluihin sekä uusimman tiedon siirtymiseen olisi panostettava, jotta voitaisiin lisätä kilpailukykyä, paremmin kohdata ilmastohaasteet ja vähentää päästöjä sekä parantaa EU:n omavaraisuutta esimerkiksi proteiinituotannon ja lannoitteiden suhteen. (E 6/2025 vp)

Strategisten riippuvuuksien purkamisen näkökulmasta Suomi pitää tärkeänä EU:n lannoiteomavaraisuuden vahvistamista sekä kierrätyslannoitteiden että muiden lannoitteiden osalta. Keskeistä on vahvistaa EU:n oman lannoitetuotannon kilpailukykyä,

huolehtia tuotteiden kohtuuhintaisuudesta sekä purkaa ravinnekierrätyksen esteitä. (E 10/2026 vp)

Suomi pitää ravinteiden kierrätystä / ravinnekierron sulkemista tärkeänä ja kannattaa pyrkimystä tehostaa typen ja fosforin käyttöä biotalouden järjestelmissä ja arvoverkoissa innovaatioiden ja parhaiden käytäntöjen avulla. Samalla tulisi tarkastella myös mahdollisuutta eri säädösten rajapintojen selkeyttämiseen ja säädösten yhteen toimivuuden parantamiseen kierrätyslannoitteiden, biokaasun ja biometaanin osalta. (E 14/2026 vp)

Suomi pitää hyvänä komission tavoitetta lannan ravinteiden kierrätyksen tehostamisesta ja huomauttaa, että käsitellyn ja käsittelemättömän lannan erilainen kohtelu hidastaa toivottua kehitystä, aiheuttaa epätarkoituksenmukaista hallinnollista taakkaa käsitellyn lannan käyttäjälle ja asettaa käyttäjän eriarvoiseen asemaan verrattuna käsittelemättömän lannan käyttöön sekä vaikeuttaa biotalouden tavoitteiden edistymistä. Siksi Suomi näkee, että käsitellyn lannan maanviljelykäyttö tulisi poistaa jätedirektiivin soveltamisalasta lannan käytön edistämiseksi biotalouden raaka-aineena ja ravinnevarantona, jos käyttö täyttää muun lainsäädännön vaatimukset. (E 14/2026 vp)

Pääasiallinen sisältö

Puheenjohtajavaltio on toimittanut keskustelua varten asiakirjan 8756/26. Lähi-idän tämänhetkinen kriisi on entisestään lisännyt tarvetta vastata EU:n energiariippuvuudesta sekä globaaleista toimitusketjujen häiriöistä johtuviin haasteisiin. Nämä tekijät vaikuttavat merkittävästi unionin elintarviketuotantoon, tuotantopanosten kustannuksiin, viljelijöiden tuloihin sekä elintarvikkeiden hintatasoon. Komission AccelerateEU-tiedonanto korostaa kiireellistä tarvetta vahvistaa toimia, joilla lisätään EU:n energiaomavaraisuutta, kasvatetaan puhtaan energian tuotantoa ja vähennetään riippuvuutta unionin ulkopuolisista uusiutumattomista energialähteistä.

Energian hinnannousu rajoittaa EU:n lannoitetuotannon kapasiteettia, sillä tuotanto on erittäin energiaintensiivistä. Samanaikaisesti tuontilannoitteiden kustannuksia nostavat korkeat maailmanmarkkinahinnat ja toimitusketjujen häiriöt, mikä edelleen pahentaa markkinatilannetta. Kokonaisuutena nykytilanne osoittaa, että lannoitemarkkinat ovat edelleen haavoittuvia ja alttiita ulkoisille häiriöille.

Tulevan lannoitealan toimintasuunnitelmaa koskevan komission tiedonannon valossa lyhyen, keskipitkän ja pitkän aikavälin toimien edistäminen EU:n strategisen autonomian vahvistamiseksi lannoitteiden käytössä on entistä tärkeämpää. Toimien tulisi tukea viljelijöitä, vahvistaa elintarvikejärjestelmien kestävyyttä sekä turvata elintarvikkeiden kohtuuhintaisuus kuluttajille. Tässä yhteydessä puheenjohtajavaltio esittää seuraavat kysymykset ministereiden keskusteluun:

Kysymys 1: Ovatko vuoden 2022 tiedonannossa suositellut toimenpiteet lannoitteiden saatavuuden ja kohtuuhintaisuuden varmistamiseksi edelleen ajankohtaisia? Mitä lisätoimenpiteitä tai vaihtoehtoisia toimenpiteitä pidätte tarpeellisina, jotta voidaan vastata lyhyen, keskipitkän ja pitkän aikavälin haasteisiin nykyisissä geopoliittisissa ja paikallisissa rajoitteissa?

Kysymys 2: Kun otetaan huomioon lannoitteiden tuotantoon, käyttöön ja tarjontaan EU:ssa liittyvät lisähaasteet, miten voimme varmistaa maatalousalan ja elintarvikejärjestelmien häiriönsietokyvyn ja kilpailukyvyn EU:ssa?

Komission tiedonanto lannoitteiden saatavuuden ja kohtuuhintaisuuden varmistamisesta vuodelta 2022

Komission tiedonanto käsitteli EU:n lannoitemarkkinoiden kriittistä tilannetta, joka kärjistyi Covid-19-pandemian ja Venäjän hyökkäyssodan seurauksena. Lannoitteiden hinnat nousivat jyrkästi, ja Venäjän vientirajoitukset ovat pienentäneet maailmanlaajuista tarjontaa. Erityisesti matala- ja keskituloiset maat kärsivät tilanteesta, ja YK varoitti maailmanlaajuisen lannoitekriisin vaikutuksista ruokaturvaan.

Komissio esitti tiedonannossa useita lyhyen aikavälin toimia tilanteen helpottamiseksi. Näitä olivat mm. valtiontukien joustavoittaminen, mahdollisuus priorisoida lannoiteteollisuuden kaasunsaanti, maatalouden kriisivarojen käyttö sekä YMP-suunnitelmien tarkistaminen lannoitteiden tehokkaamman käytön tukemiseksi. Muina toimenpiteinä edistetään orgaanisten lannoitteiden ja kierrätysravinteiden käyttöä sekä siirtymää fossiilivaapaaseen ammoniakintuotantoon. Komissio perusti vuonna 2023 tiedonannon mukaisesti EU:n lannoitemarkkinoiden seurantakeskuksen.

Kansainvälisesti EU:n pyrkimyksenä on vahvistaa yhteistyötä kumppanimaiden, rahoituslaitosten ja YK-järjestöjen kanssa ruokaturvan parantamiseksi, lannoitemarkkinoiden avoimuuden lisäämiseksi ja vientirajoitusten välttämiseksi. EU osallistuu mm. G20-maiden maatalouden markkinatietojärjestelmään (AMIS) ja Global Fertilizers Challenge -aloitteeseen. Keski- ja pitkällä aikavälillä komissio korosti tarvetta vähentää riippuvuutta tuontilannoitteista ja fossiilisista polttoaineista. Tärkeimpiä toimia ovat ravinteiden kierrätyksen lisääminen, vihreän ammoniakintuotannon kasvattaminen sekä kestävien viljelykäytäntöjen edistäminen. Näiden toimien tulee olla linjassa EU:n vihreän kehityksen ohjelman ja Pellolta pöytään -strategian tavoitteiden kanssa, mukaan lukien ravinnehäviöiden vähentäminen 50 prosentilla vuoteen 2030 mennessä.

Lannoitesektorin toimintasuunnitelma

Komissio julkaissee 19.5.2026 lannoitesektorin toimintasuunnitelman, jonka tarkoituksena on vahvistaa lannoitemarkkinoiden vakautta ja toimitusvarmuutta. Suunnitelma muodostaa kokonaiskehityksen toimille, joilla tuetaan Euroopan unionin viljelijöitä ja lannoiteteollisuutta. Se sisältää sekä pitkän aikavälin rakenteellisia ratkaisuja että lyhyen aikavälin kohdennettuja toimenpiteitä, joiden tavoitteena on parantaa EU:n mineraalilannoiteteollisuuden toimintavalmiuksia, vahvistaa viljelijöiden asemaa sekä edistää lannoitemarkkinoiden monipuolistamista ja vaihtoehtoisten lannoitteiden käyttöönottoa. Kaikki toimet toteutetaan siten, että unionin ilmastotavoitteet säilyvät muuttumattomina.

Valmisteilla olevat toimet täydentävät jo toteutettuja komission päätöksiä. Helmikuussa 2026 komissio hyväksyi ehdotuksen neuvoston asetukseksi, jolla keskeytetään vuoden ajaksi ammoniakintuotanto, urean sekä eräiden muiden typpipohjaisten ja seoslannoitteiden tulit, lukuun ottamatta Venäjää ja Valko-Venäjää. Toimenpiteen arvioidaan vahvistavan EU:n maa- ja elintarviketaloutta sekä alentavan viljelijöiden ja lannoiteteollisuuden kustannuksia, sillä tuontitulleissa säästettäisiin arviolta 60 miljoonaa euroa. Lisäksi hiilirajamekanismin osalta komissio on tehnyt poikkeuksen tavanomaisiin oletusarvojen laskentatasäntöihin: lannoitteiden oletusarvoihin sovelletaan ainoastaan yhden prosentin lisäystä, mikä on selvästi pienempi korotus kuin muille mekanismin piiriin kuuluville tuotteille.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Maatalous- ja elintarvikejaosto (EU18) 7.5.2026 ja 19.5.2026

EU-ministerivaliokunta 22.5.2026

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 22.5.2026

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

8756/26

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Neuvotteleva virkamies Titta Berlin, MMM/RTO/ETU, p. 0295 162 026, titta.berlin@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/74/2026

Liitteet -

Viite -

Maa- ja metsätalousministeriö

Perusmuistio

EU/74/2026-MMM-92

Uusitalo Laura

15.5.2026

Maatalous- ja kalastusneuvoston 26.5.2026 muut asiat

Kokous

Maatalous- ja kalastusneuvosto 26.5.2026

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Maatalous- ja kalastusneuvoston 26.5.2026 muissa asioissa käsitellään puheenjohtajavaltion, komission ja jäsenvaltioiden tiedotusasioita. Ennen neuvoston kokousta asialistalle saattaa tulla myös muita asiakohtia.

Suomen kanta

Maatalous- ja kalastusneuvoston kokouksen asialistan Muut asiat -asiakohdassa Suomi tiedottaa Itävallan, Ranskan, Saksan, Italian, Latvian, Slovenian ja Ruotsin kanssa koskien EU:n metsästrategiaa ja kestävä metsänhoitoa.

Pääasiallinen sisältö

Asiakohta a) EU:n metsästrategia ja kestävä metsänhoito – kriteerien ja indikaattorien päällekkäisyyttä sekä kynnysarvojen tai vaihteluvälien käyttöönottoa tulee välttää

Itävallan, Suomen, Ranskan, Saksan, Italian, Latvian, Slovenian ja Ruotsin tiedotusasia

EU:n metsästrategian 2030 mukaan Euroopan komissio aikoo määritellä yhdessä jäsenvaltioiden kanssa mahdollisia lisäindikaattoreita sekä kynnysarvoja tai vaihteluvälejä kestävälle metsänhoidolle (SFM). Nämä koskisivat metsäekosysteemien tilaa, monimuotoisuutta ja ilmastotavoitteita. Suomi ja muut tiedotusasiaa esittäneet jäsenvaltiot korostavat vahvaa sitoutumista yleiseurooppalaiseen Forest Europe -prosessiin ja sen keskeiseen työhön kestävä metsänhoidon kriteerien ja indikaattorien parissa. Jäsenvaltiot

korostavat lisäksi, että Euroopan metsien ja niiden hoidon monimuotoisuus tarkoittaa sitä, että indikaattorit ja mahdolliset kynnsarvot on parasta asettaa kansallisella tai alueellisella tasolla, kun taas Forest Europea tulisi edelleen käyttää eurooppalaisen yhteistyön ja kestävänsä metsänhoidon yhteisen ymmärryksen edistämiseen.

Tiedotusasian yhteydessä muistutetaan, että kestävänsä metsänhoidon indikaattorit ja kynnsarvot ovat keskeisiä kansallisen metsäpolitiikan työkaluja ja kuuluvat siten jäsenvaltioiden toimivaltaan. Neuvosto pyysi päätelmässään 15. marraskuuta 2021 komissiota — tiiviissä yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa ja tutkimusverkostojen tuella — arvioimaan ja päättämään yhdessä jäsenvaltioiden kanssa, tarvitaanko uusia EU-tason indikaattoreita tai kynnsarvoja tai niiden vaihteluvälejä kestäväälle metsänhoidolle ja mikä niiden lisäarvo olisi. Jäsenmaiden antaman palautteen ottaminen huomioon on tärkeää myös käynnissä olevan EU:n metsästrategian väliarvion osalta.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

EU-ministerivaliokunta 22.5.2026

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 22.5.2026

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

-

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Erityisasiantuntija Laura Uusitalo, MMM/EUKA, p. 0295 162 030, laura.uusitalo@gov.fi

Asiakohta a) Neuvotteleva virkamies Juha Roppola, MMM/LVO/MBY, p. 0295 162 169,
juha.roppola@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/74/2026

Liitteet -

Viite -

Liitteet -